

RESSENYES

Estudis sobre temes del Baix Empordà, 2. Publicacions de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà. Sant Feliu de Guíxols, 1983.

El segon volum dels **Estudis sobre temes del Baix Empordà** és dedicat a Pere Caner i Estrany (1922-1982), arqueòleg i estudiós de la història calongina, del qual s'ofereix una breu semblança. Aplega un conjunt molt variat de temes que abracen totes les èpoques i se centren en la comarca baixempordanesa. Lluís Esteva hi signa tres treballs: «Tècnica constructiva en els sepulcres megalítics de l'Empordà», «Ceràmica hispano-romana recollida en el subsòl del monestir de Sant Feliu de Guíxols» i «Les creus de terme de Sant Feliu de Guíxols». Miquel-Dídac Piñero, Benjamí Bofarull i Pere Garriga fan una introducció a l'estudi del mapa arqueològic d'Albons. Joan Badia dona notícia sobre restes d'esglésies romàniques descobertes al Baix Empordà. Josep Clara documenta l'origen ganxó i l'activitat del pintor Nicolau Mates, mort el 1570. Agustí Alcoberro tracta de la Bisbal en temps de la Guerra de Separació. Joan Torrent es refereix a l'ensenyament a Sant Feliu de Guíxols i al mestre Joan Esteva i Vilallonga. Àngel Jiménez estudia el moviment cooperatiu a Sant Feliu entre 1885 i 1939. Jaume Aymar i Montserrat Darnaculleta escriuen sobre les carmelites de la Caritat a Calonge (1894-1910). Josep Serrats aporta informació entorn del futbol guixolenc entre 1913 i 1980, i Joan Vilaret cataloga les monedes de les cooperatives guixolenques.

Per tot plegat, doncs, el volum —ben presentat i il·lustrat— ofereix un interès notable, ja que revela noves dades i visions per a la història de les nostres poblacions i per a la història general del país.

J. C.

* * *

JOSEP CLARA: Introducció a la Història de Girona. Barcelona, Edicions del Pèl, 1983.

Pocs dies abans de les fires de Girona d'enguany varen aparèixer quasi simultàniament, dos llibres importants d'en Josep Clara sobre la nostra història: **El bisbe de Girona davant la Guerra d'Espanya (1936-1939)**, de l'editorial Gòthia (Girona), i la **Introducció a la Història de Girona**, de les edicions del Pèl (Salt). Ambdós han causat un cert rebombori a la ciutat dels quatre rius. Però així com el del bisbe Cartanyà ja ha estat objecte de comentaris de premsa, l'altre encara no ha sortit de l'enraonadissa habitual dins els cercles intel·lectuals i polítics de Girona, salvant les informacions periodísti-

notícia de
bibliografia de
les comarques
gironines

ques d'actualitat cultural i una presentació pública ben digna al saló de descans de l'Ajuntament.

D'entrada l'autor ja ens adverteix que no és una obra d'investigació, bé que s'ha vist empès «a cercar documentació nova per omplir alguns buits massa estridents», ni tampoc li havien encomanat «la Història de Girona que no tenim i necessitem, però sí una primera pedra: una síntesi d'un centenar de pàgines, assequible i de fàcil lectura. Gairebé res!».

Efectivament, gairebé res! Tots els que ens hem interessat per la història de la nostra ciutat sabem que l'exclamació de Josep Clara és ben justificada. Només cal resseguir la **Bibliografia històrica de Girona**, de Ramon Alberch i Joaquim Nadal, per adonar-se que resten gairebé desconeguts capítols sencers de la història gironina. I és lògic, per tant, que l'esmentada **Introducció** acusi els buits bibliogràfics existents, sense que se'n pugui fer retret a l'autor. Ben al contrari, la notable experiència investigadora de Josep Clara sobre la història de Girona és la millor garantia d'un coneixement profund de les fonts documentals i bibliogràfiques a l'abast. Té, a més, bones qualitats d'escriptor, utilitza un llenguatge planer i s'ha anat fent un estil periodístic molt adequat per a una tasca de divulgació com aquesta. Així, doncs, sempre he pensat que els editors varen encertar de ple la persona idònia per escriure una història de Girona destinada a un públic molt ampli i de formació intel·lectual diversa. I l'obra editada recentment no me'n fa pas desdir gens ni mica.

Ara bé, un bon treball d'història —sobretot si es tracta d'una obra de síntesi— exigeix l'adopció prèvia de criteris clars, teòrics i metodològics, d'acord amb la funció social que hom desitja assignar al text en qüestió. Perquè inevitablement ens cal seleccionar els temes, dades, fets i interpretacions segons uns criteris o altres, i això és sempre una tasca científicament difícil i políticament compromesa. En aquest sentit, tots els treballs d'història són més o menys discutibles, i la **Introducció** de Josep Clara no pot pas ésser-ne l'excepció.

M'afanyo a dir —jugant una mica amb les paraules— que l'autor adopta una posició «clara», pròpia d'un catalanista intel·ligent que no s'empassa els tòpics més tronats de la historiografia conservadora. Així ho demostren les pàgines dedicades a l'època contemporània —gairebé la meitat del llibre—, que ha constituït el marc habitual de les seves múltiples recerques i l'estímul constant de la seva vocació d'historiador. També són força treballats i reeixits els capítols inicials, on tracta de la prehistòria fins a l'etapa carolíngia. Però, en canvi, l'explicació sobre l'època feudal —medieval i moderna— potser resulta menys satisfactòria, àdhuc menys

coherent, malgrat ésser puntejada amb nombrosos retalls erudits.

En definitiva, la **Introducció** m'acaba deixant una mica de recança de l'obra possible, però en general és correcta i sempre ben llegidora. Fins quan haurà d'ocupar el lloc propi de «la **Història de Girona** que no tenim i necessitem?»

Jaume Portella i Comas

BIBLIOGRAFIA GIRONINA RECENT

- ALBERCH, Ramon; FREIXAS, Pere, i Joan MIRÓ: **Fires i mercats a Girona**. Girona, Ajuntament, 1983, 183 ps.
- ARBONÈS, Jordi (Nif): **Miratges. Cròniques de l'altra Girona**. Girona, Editorial Boratuna, 1983, 205 ps.
- CALZADA i OLIVERAS, Josep: «Les pintures murals de Sant Tomàs de Fluvià», a **Serra d'Or**, 291 (desembre 1983), ps. 51-54.
- Cambra Agrària Provincial de Girona: **Estadística agrària de les comarques gironines, 1981**. Sant Esteve d'En Bas, Impremta Urgell, 1983, 573 ps.
- CANER, Pere: **La vall de Calonge**. Sant Feliu de Guíxols, Ajuntament de Calonge, 1983, 241 ps.
- CASTELLS i CALZADA, Narcís: «La família a la Girona dels segles XVI i XVII», a **L'Avenç**, 66 (desembre 1983), ps. 56-60.
- Centre d'Estudis del Ripollès: **Annals**. Volum I. Anys 1981-1982. Olot, Patronat Eiximenis, 1983, 197 ps.
- CLARA, Josep: **Introducció a la Història de Girona**. Barcelona, Edicions del Pèl, 1983, 184 ps.
- CLARA, Josep: **El bisbe de Girona davant la guerra d'Espanya (1936-1939)**. Girona, Editorial Gòthia, 1983, 127 ps.
- COMADIRA, Narcís: «El noucentisme a Girona: Rafael Masó», a **Recerques**, 14 (1983), 113-122.

- CORTÈS i MINGUELLA, Enric: «Una poesia cabalística desconeguda i uns fragments d'In Guiat procedents de l'Arxiu Diocesà de Girona», a **Arxiu de Textos Catalans Antics**, 2 (1983), ps. 7-21.
- DUÉLLAR i BASSOLS, Alexandre: **El pintor Ivo Pascual. Biografia íntima**. Olot, Alzamora, 1983, 284 ps.
- Diputació de Barcelona: **Xifres. Catalunya**. Barcelona, Casa de Caritat, 1983, 131 ps.
- Estudis sobre temes del Baix Empordà**, 2. Sant Feliu de Guíxols, Institut d'Estudis del Baix Empordà, 1983, 379 ps.
- FREIXAS i CAMPS, Pere: **L'art gòtic a Girona. Segles XIII-XV**. Girona, Institut d'Estudis Catalans-Institut d'Estudis Gironins, 1983, 393 ps.
- JOU PARÉS, Esteve: **El fet religiós en les terres gironines**. Girona, Instancopy, 1983, 399 ps.
- JUANOLA i BENET, Miquel: **Olot en els darrers quaranta anys del vuit-cents**, I. Olot, Arxiu Casulà, 1983, 45 ps. Reedició facsímil de l'obra publicada el 1936 per «La Tradició Catalana».
- La vida i l'obra de Carles Fages de Climent**. Figueres, Arts Gràfiques Trayter, 1983, 132 ps.
- Memòria de treballs, 1981-1982**. Girona, Cam-de Comerç i Indústria de Girona, 1983, 335 ps.
- MIQUEL i FAGEDA, Joana M.: **Petita història de Sant Joan de les Abadesses**. Sant Joan de les Abadesses, Ajuntament, 1983, s. p.
- PERARNAU i ESPELT, Josep: «La donació de la biblioteca d'Arnau des Colomer i la fundació de la «Libreria Sedis» de Girona (1397-1411)», a **Arxiu de Textos Catalans Antics**, 2 (1983), ps. 171-239.
- PIJOAN, Narcís; VALLÈS, Josep; MOLI, Domènec: **Sis visions de l'Empordà**. Olot, Carles Vallès, editor, 1983, 151 ps.
- PUIG i OLIVER, Jaume de: «Documents inèdits referents a Nicolau Eimeric i el lullisme», a **Arxiu de Textos Catalans Antics**, 2 (1983), ps. 319-346.
- RIBOT, Pere: **La Seu adorant (Catedral de Girona)**. Notes històriques del Dr. Jaume Marquès. Xilografies d'Antoni Gelabert. Barcelona, Fundació Roger de Belfort, 1983, 119 ps.
- SALA, Ernesta: **El parlar de Cadaqués**. Olot, Diputació Provincial de Girona, 1983, 198 ps.
- SOLÀ GUSSINYER, Pere: **Cultura popular, educació i societat al nord-est català (1887 - 1959)**. Santa Eulàlia de Ronçana, Col·legi Universitari de Girona, 1983, 535 ps.
- SOLÀ - MORALES, Josep M.º de: **Miscel·lània històrica d'Olot i comarca**. Olot, Ajuntament, 1983, 293 ps.
- WITTLIN, Curt: «La primera traducció castellana de «Lo libre de les dones» de Francesc Eiximenis», a **Estudis de llengua i literatura catalanes**, IV (Miscel·lània Pere Bohigues, 3), Barcelona, 1983, ps. 39-59.